

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Каталог 3

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 5 грудня 2025 р

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Організація брокерської діяльності
Викладач (-і)	Шеленко Діана Іванівна, проф., д.е.н., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380990662326
Е-mail викладача	diana.shelenko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.cnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Організація брокерської діяльності спрямована на формування у студентів знань і навичок щодо організації та функціонування брокерських структур, що здійснюють посередницьку діяльність на фінансових, товарних і фондових ринках.</p> <p>Предметом вивчення є теоретичні та практичні аспекти брокерської діяльності, включаючи основи регулювання, управління, стратегії та технології укладання угод.</p> <p>Об'єктом дослідження є брокерські компанії, їхня діяльність у сучасному ринковому середовищі, взаємодія з клієнтами, фінансовими ринками та регуляторами.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета дисципліни є формування у здобувачів знань новітніх аспектів та методів управління брокерською діяльністю, набуття практичних навичок із здійснення брокерських операцій та вміння їх ефективно застосовувати у професійній сфері.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни є:</p> <p><i>Пізнавальні:</i></p> <p>ознайомити студентів із основними поняттями, принципами та законодавчим регулюванням брокерської діяльності.</p> <p>дослідити структуру та функції брокерських компаній, їхню роль на фінансових, товарних та фондових ринках.</p> <p>вивчити механізми укладання угод, формування брокерських стратегій та управління ризиками.</p> <p><i>Практичні:</i></p> <p>формування у студентів навичок організації брокерської діяльності, включаючи аналіз ринку, роботу з клієнтами та використання сучасних торгових платформ.</p> <p>розвиток умінь з управління брокерськими операціями, підготовки звітності та дотримання регуляторних вимог.</p> <p>забезпечення здатності студентів розробляти індивідуальні брокерські стратегії та ефективно впроваджувати їх у професійній діяльності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни організація брокерської діяльності студент повинен</p> <p>знати:</p> <p>основні ознаки класифікації суб'єктів біржового посередництва;</p> <p>основні функції виконувані брокерською фірмою;</p> <p>порядок заснування брокерської фірми (контори);</p>	

форми взаємовідносин брокерів з клієнтами;
 напрями торгово-економічної стратегії брокерів;
 економічні показники ефективності брокерської фірми та брокерів;
 шляхи зростання ефективності посередницької діяльності.

вміти:

організувати торгово-посередницький зв'язок між продавцем і покупцем на біржовому ринку;

укладати договір-доручення на брокерське обслуговування;
 аналізувати кон'юнктури ринку продукції, з якою брокер планує працювати;
 оцінювати можливі фінансові ризики у процесі роботи з клієнтами;
 розраховувати граничні рівні збитку брокерської діяльності;
 визначати критерії ефективності брокерської діяльності.

Після вивчення начальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями:**

здатність зрозуміло здійснювати моделювання біржових торгів та проводити аналіз стану та прогнозування розвитку біржового ринку;

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у такому:

здатність використовувати критерії ефективності брокерської діяльності на основі показника чистого прибутку на вкладений капітал;

здатність подавати результати виконаних самостійно або у складі колективу досліджень щодо аналізованих економічних явищ та процесів у формі презентації, наукового звіту, доповіді.

4. Компетентності та результати навчання

Компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Результати навчання

– демонструвати сучасні методи аналізу даних, оцінки ризиків і прогнозування у підприємницькій діяльності;

– використовувати та усвідомлювати роль аналітичного забезпечення в ухваленні управлінських рішень;

– здатність вести конструктивну взаємодію в команді, координуючи діяльність для досягнення спільної мети.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин, д.ф.н., з.ф.н
Лекції	16/4
Практичні заняття	16/6
самостійна робота	60/80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання

	лекції	практичні заняття	самостійна робота	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Теоретичні основи функціонування брокерського посередництва	2	2	6			8
Тема 2. Організація брокерської фірми та біржового посередництва	2	2	6			8
Тема 3. Механізм брокерського обслуговування	2	2	6		2	10
Тема 4. Документальне оформлення взаємовідносин між брокерами і клієнтами	2	2	6	2		8
Тема 5. Види доручень брокеру	2		8		2	10
Тема 6. Аналіз та прогнозування біржової кон'юнктури	2	2	6			8
Тема 7. Економіко-організаційні основи брокерської діяльності	2	2	6		2	10
Тема 8. Ризик менеджмент, як засіб підвищення ефективності біржової та брокерської діяльності	2	2	6	2		8
Індивідуальне завдання			10			10
Усього годин	16	14	60	4	6	80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – шляхом накопичення балів (100 балів протягом семестру - залік) Поточний контроль 0-80 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Індивідуальне завдання 0-10 балів; Залік 50-100 балів. Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою		
	Шкала оцінювання для заліку		
	університетська	національна	шкала ECTS (ECTS)
	90 – 100	зараховано	A
	80-89		B
	70-79		C
	60-69		D
	50-59		E
	26-49	не зараховано	FX
	1-25		F
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ) на такі теми: 1. Аналіз структури та функцій брокерських компаній на фондових ринках України та світу. 2. Розробка індивідуальної брокерської стратегії для торгівлі на фінансових ринках з урахуванням ризиків.		

	<p>3. Оцінка регуляторних вимог до брокерської діяльності в Україні: проблеми та перспективи.</p> <p>4. Використання сучасних торгових платформ у брокерській діяльності: порівняльна характеристика та вибір оптимальної.</p> <p>5. Аналіз впливу макроекономічних факторів на брокерську діяльність в умовах сучасної глобальної економіки.</p> <p>Вибір теми проходить на другому практичному занятті за бажанням студента.</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації до 8 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста,</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 100 балів. Середній бал за індивідуальне завдання переводиться у 10 бальну шкалу.</p>										
<p>Практичні заняття</p>	<p>На практичних заняттях проводиться усне опитування, розв'язуються практичні ситуації, кейси, приймається участь у дискусіях та здійснюється тестування по окремих темах.</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ</p> <table border="1" data-bbox="363 958 1444 1738"> <thead> <tr> <th data-bbox="363 958 587 1003">Оцінка</th> <th data-bbox="587 958 1444 1003">Умови отримання оцінки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="363 1003 587 1223">90 – 100</td> <td data-bbox="587 1003 1444 1223">студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами</td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1223 587 1442">80 – 70</td> <td data-bbox="587 1223 1444 1442">студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках</td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1442 587 1662">60-50</td> <td data-bbox="587 1442 1444 1662">студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки</td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1662 587 1738">49-1</td> <td data-bbox="587 1662 1444 1738">студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами</td> </tr> </tbody> </table>	Оцінка	Умови отримання оцінки	90 – 100	студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами	80 – 70	студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках	60-50	студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки	49-1	студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами
Оцінка	Умови отримання оцінки										
90 – 100	студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами										
80 – 70	студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках										
60-50	студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки										
49-1	студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами										
<p>Самостійна робота</p>	<p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1.</p> <p>Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.</p>										
<p>Умови допуску до підсумкового</p>	<p>Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за три змістові модулі (ЗМ):</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-80 балів).</p>										

контролю	<p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів). ЗМ 3. Індивідуальне завдання (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM.</p> <p>Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті, враховуючи Положення про запобігання академічному плагіату (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>) ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf).

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnologij-shi.pdf>).

Додаткові бали +10 балів за рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп,

підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали, враховуючи Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://surl.li/wmmuhb>).

8. Рекомендована література

Основна

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Про державне регулювання ринку цінних паперів : Закон України редакція від 03 липня 2020 р. №448/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 №3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
3. Закон України “Про товарну біржу”. від 10 грудня 1991 року № 1956-XII. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
3. OECD. 2020. Digital Disruption in Banking and its Impact on Competition. Paris: OECD.
4. Підприємницька діяльність в аграрній сфері економіки: монографія / [М.Й. Малік, Ю.О. Лупенко, О.Г. Шпикуляк, ... Д.І. Шеленко та ін.]; за ред. М.Й. Маліка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 208 с. <https://zenodo.org/records/10026711> DOI 10.5281/zenodo.10026710
5. Критерії та умови надання авторизації на провадження митної брокерської діяльності. Митний кодекс України. Постанова КМУ від 27.09.2022 № 1092.
6. Про брокерську діяльність у сфері нерухомості. Проект Закону. URL: <https://www.spfu.gov.ua/documents/4742.html>
7. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
8. Авторизація митної брокерської діяльності в Україні: ключові критерії, умови та процедура отримання. <https://pentada-trans.com/avtoryzaczziya-mytnoyi-brokerskoyi-diyalnosti-v-ukrayini-klyuchovi-kryteriyi-umovy-ta-proczedura-otrymannya/>
9. Про затвердження Вимог (правил) щодо здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами. Проект рішення НКЦПФР. https://www.nssmc.gov.ua/proects_of_regular/prozatverdzhennia-vymoh-pravyl-shchodo-zdiisnennia-diialnosti-z-torhivli-tsinnymy-paperamy-brokerskoi-diialnosti-dylerskoi-diialnosti-anderraitynhu-upravlinnia-tsinnymy-paperamy-2/

Наукові публікації

1. Горник В.Г., Євмешкіна О.Л., Сімак С.В. Проблеми державного регулювання брокерської діяльності в сфері нерухомості в розрізі удосконалення майнових відносин в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Т. 35 (74) № 1 2024. С. 62-66. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.1/11>
2. Шеленко Д.І., Шпикуляк О.Г., Горбатюк О.В. Функціонування деривативних фінансових інструментів у розвитку біржової торгівлі: теоретико-еволюційний аспект. *Підприємництво і торгівля*. 2024. Вип. 41. С. 118-125. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-41-15>
3. Per Becker, Örjan Bodin (2022). Brokerage activity, exclusivity and role diversity: A three-dimensional approach to brokerage in networks *Social Networks*. Vol. 70, P. 267-283. <https://doi.org/10.1016/j.socnet.2022.02.014>
4. Eichengreen, B. Financial regulation in the age of the platform economy. *J Bank Regul*. 24, 40–50. (2023). <https://doi.org/10.1057/s41261-021-00187-9>
5. Шеленко Д., Марина А. Фінансові інструменти як різновид біржових товарів. «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», *матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвячені 125-річчю НУБіП України*. Запоріжжя: ФО-П

Однорог Т.В., 2023. С. 48-50.

6. Шпикуляк О.Г., Шеленко Д.І., Семанюк І.М. Управління розвитком деривативних контрактів в інституційному механізмі біржової торгівлі як моделі організованого ринку товарів. *Приазовський економічний вісник*. 2024. № 3. С. 94-101. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-3-15>.

Шеленко Д.І.

Проф. д.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки